

**REZULTATI UPITNIKA ZA RAVNATELJE ŠKOLA
O PROVOĐENJU NASTAVE NA DALJINU
OD OŽUJKA DO LIPNJA 2020.**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja, srpanj 2020.

Sadržaj

Osnovno o upitniku za ravnatelje u nastavi na daljinu	3
Provođenje nastave na daljinu	5
Korisnost pripremljenih uputa i preporuka	9
Komentari ravnatelja na dokumente	11
Dopunski rad	13
Virtualne učionice i potpora	14
Komentari ravnatelja vezani uz edukacije i potporu tijekom nastave na daljinu	17
Zaključak	19

Osnovno o upitniku za ravnatelje u nastavi na daljinu

Upitnik o zadovoljstvu ravnatelja škola nastavom na daljinu od ožujka do lipnja 2020. proveden je krajem lipnja i početkom srpnja 2020. i to u sklopu virtualnih učionica za ravnatelje. U virtualnim učionicama ravnatelji su dobivali dokumente, informacije, odgovore na često postavljana pitanja, ali i edukacije za kurikularnu reformu i nastavu na daljinu.

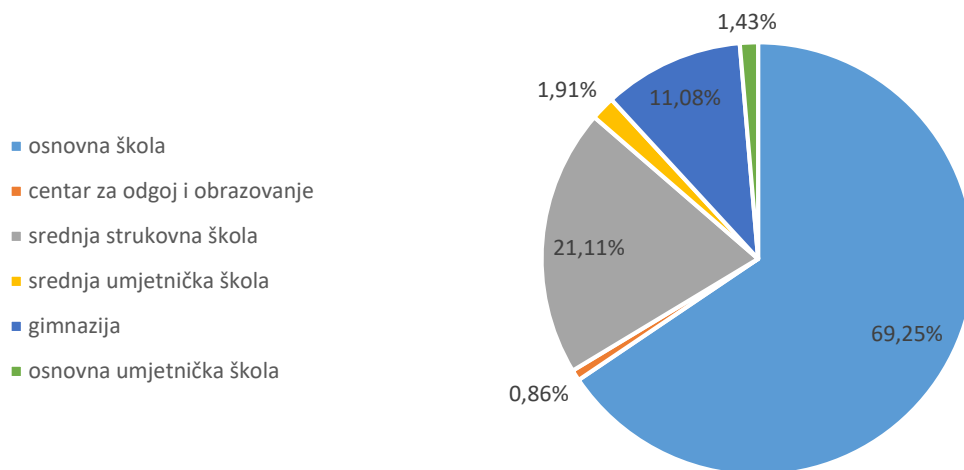
Prvi upitnik za ravnatelje škola na ovu temu proveden je početkom travnja 2020. i ukratko prikazani [rezultati](#) objavljeni su na mrežnim stranicama Škole za život.

U prvom dijelu upitnika ravnatelji su davali osnovne podatke o strukturi škole. Na upitnik je odgovorilo 1 106 škola, što je oko 85 % svih prema [Školskom e-rudniku](#). Odgovore na upitnik iz travnja dalo je 1 339 škola. Potrebno je uočiti da dolazi do preklapanja u izboru škole u upitniku, primjerice da ista škola može biti srednja strukovna i gimnazija tako da imamo u sljedećoj tablici više škola nego onih koji su odgovorili na upitnik. U uzorku s odgovorima najviše je ravnatelja osnovnih škola – njih 725, a to odgovara i udjelu osnovnih škola u svim školama. Na upitnik je odgovorilo i 116 ravnatelja gimnazija, 221 ravnatelj strukovnih škola, 20 ravnatelja umjetničkih škola te 9 ravnatelja centara za odgoj i obrazovanje.

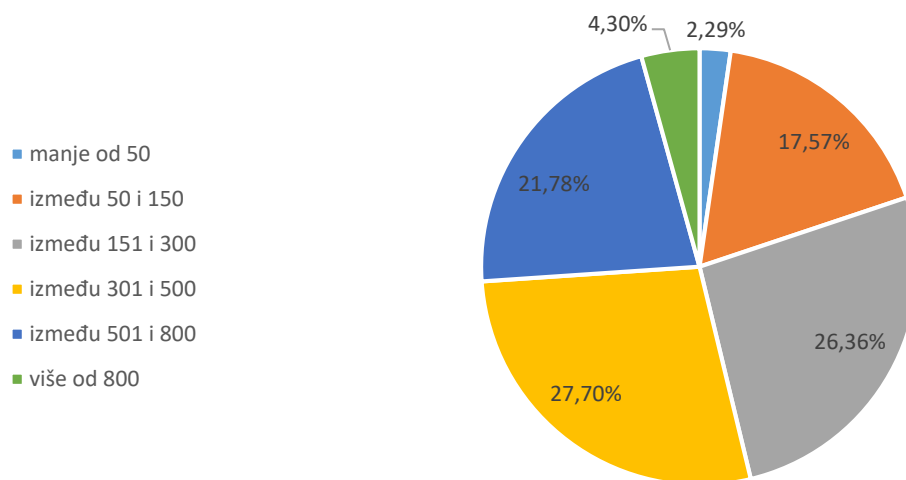
Označite vrstu škole (mogući su bili višestruki odgovori):					
osnovna škola	centar za odgoj i obrazovanje	srednja strukovna škola	srednja umjetnička škola	gimnazija	osnovna umjetnička škola
725	9	221	20	116	15
69,25 %	0,86 %	21,11 %	1,91 %	11,08 %	1,43 %
Koliko učenika ima Vaša škola?					
manje od 50	između 50 i 150	između 151 i 300	između 301 i 500	između 501 i 800	više od 800
24	184	276	290	228	45
2,29 %	17,57 %	26,36 %	27,70 %	21,78 %	4,30 %

U najvećem broju škola (54 %) ima između 150 i 500 učenika. Manje od 150 učenika ima oko 20 % škola, a više od 800 učenika 4,3 %. Struktura veličine škola odgovara onoj iz travnja kada su na upitnik odgovorile sve škole.

Označite vrstu škole:

Koliko učenika ima Vaša škola?

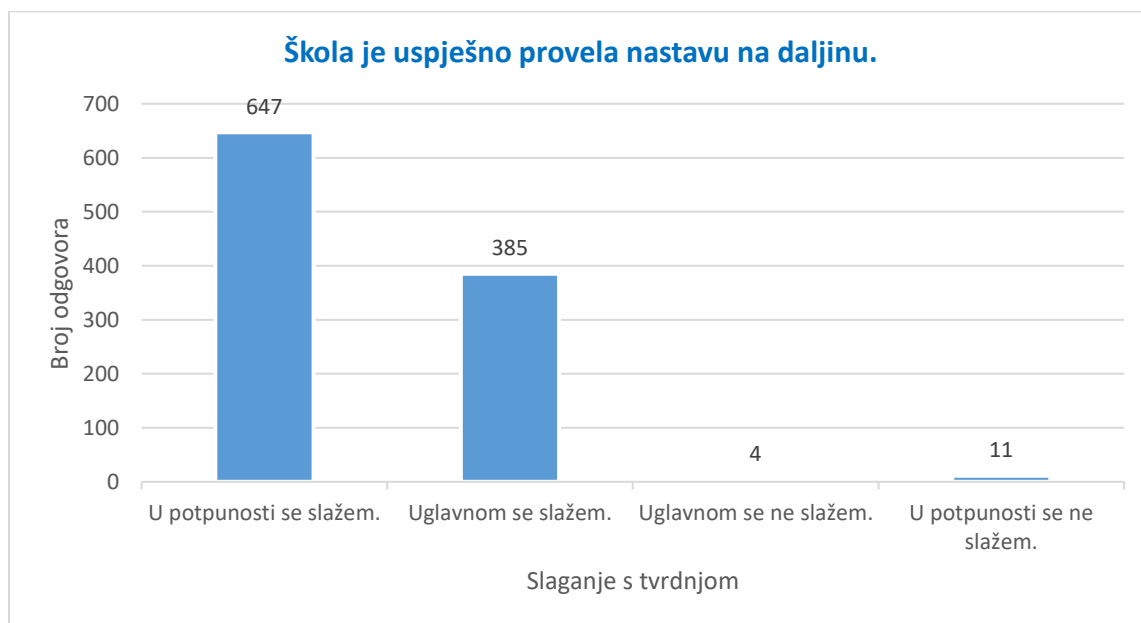

Provođenje nastave na daljinu

U drugom dijelu upitnika ravnatelji su odgovarali na pitanja vezana uz način provođenja nastave na daljinu i to preko pitanja s višestrukim odgovorima te pitanjima otvorenoga tipa. Odgovore iz srpnja možemo sada usporediti s onima iz travnja i tako uočiti je li se i kako promijenila situacija vezano uz provođenje nastave na daljinu.

Gotovo svi ravnatelji (98,6 %) se slažu (u potpunosti ili uglavnom) da je škola uspješno provela nastavu na daljinu. To je izvrstan rezultat i u potpunosti je jednak onome iz travnja 2020., što upućuje da je proces provođenja nastave na daljinu bio dobro organiziran i stabilan u vremenu.

Škola je uspješno provela nastavu na daljinu.			
U potpunosti se slažem.	Uglavnom se slažem.	Uglavnom se ne slažem.	U potpunosti se ne slažem.
647	385	4	11
61,80 %	36,77 %	0,38 %	1,05 %

Slijedila su pitanja vezana uz rad s učenicima s teškoćama u odgojno-obrazovnom procesu te darovitim učenicima.

Oko 97 % ravnatelja slaže se u potpunosti ili uglavnom da su stručni suradnici sudjelovali u nastavi na daljinu sukladno preporukama Ministarstva znanosti obrazovanja. Samo 25 ravnatelja nije zadovoljno radom stručnih suradnika u školama. Ističe se da su učitelji i stručni suradnici u radu s učenicima s teškoćama pripremali i provodili individualizirani pristup u gotovo svim školama te je tek oko 2 % ravnatelja nezadovoljno potporom koju stručni suradnici i učitelji pružaju učenicima s teškoćama. U upitniku u travnju, vezano uz to pitanje individualizacije nastave za učenike s teškoćama, oko 7 % ravnatelja nije bilo zadovoljno kako se rad s učenicima s teškoćama održava u njihovoj školi.

Pozitivna slika je dana i o radu s darovitim učenicima, učitelji i stručni suradnici pripremali su i provodili individualizirani pristup, ali je tu ipak manje ravnatelja koji su u potpunosti zadovoljni i prevladavaju

oni koji su uglavnom zadovoljni. Stoga je nužna kvalitativna analiza odgovora na pitanja otvorenoga tipa u upitniku.

Takav rezultat dobiven je i u odgovorima na upitnik u travnju. Prema upitnicima u travnju utvrđeno je da je u školama ukupno 3 700 stručnih suradnika, od toga ih je najviše u osnovnim školama. Stručni suradnici su iznimno važni zbog potpore učenicima i nastavnicima, a to posebno dolazi do izražaja tijekom nastave na daljinu.

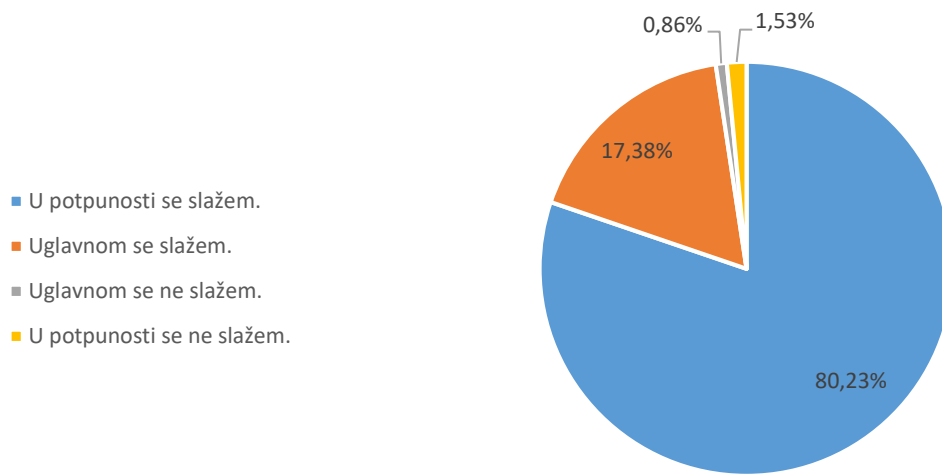
Stručni suradnici sudjelovali su u nastavi na daljinu sukladno preporukama MZO-a.			
U potpunosti se slažem.	Uglavnom se slažem.	Uglavnom se ne slažem.	U potpunosti se ne slažem.
840	182	9	16
80,23 %	17,38 %	0,86 %	1,53 %
U radu s učenicima s teškoćama učitelji i stručni suradnici pripremali su i provodili individualizirani pristup.			
U potpunosti se slažem.	Uglavnom se slažem.	Uglavnom se ne slažem.	U potpunosti se ne slažem.
690	334	11	12
65,90 %	31,90 %	1,05 %	1,15 %
U radu s darovitim učenicima učitelji i stručni suradnici pripremali su i provodili individualizirani pristup.			
U potpunosti se slažem.	Uglavnom se slažem.	Uglavnom se ne slažem.	U potpunosti se ne slažem.
357	561	96	33
34,10 %	53,58 %	9,17 %	3,15 %

Posebno je istaknuto u dobivenim odgovorima da su ravnatelji zadovoljni potporom koju su nam pružili Ministarstvo znanosti obrazovanja, CARNET i nadležne agencije. Naime, čak 94 % ravnatelja u potpunosti je ili uglavnom zadovoljno potporom, a tek 6 % izražava nezadovoljstvo.

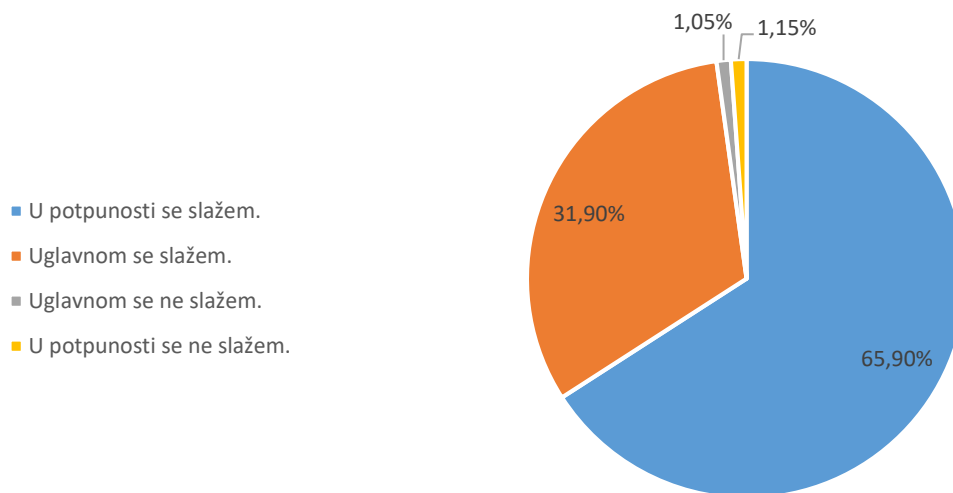
Zadovoljna/zadovoljan sam potporom koju su nam pružili MZO, CARNET i nadležne agencije.			
U potpunosti se slažem.	Uglavnom se slažem.	Uglavnom se ne slažem.	U potpunosti se ne slažem.
478	506	54	9
45,65 %	48,33 %	5,16 %	0,86 %

U nastavku su grafički prikazi odgovora na pitanja iz upitnika.

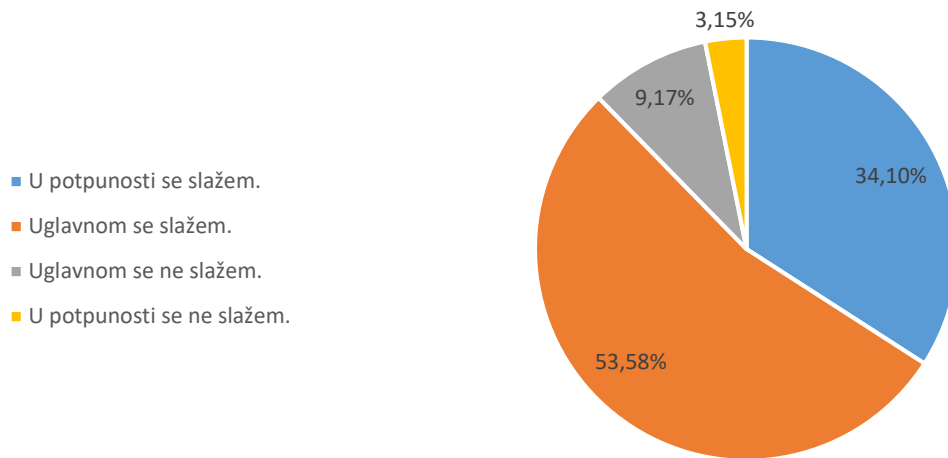
Stručni suradnici sudjelovali su u nastavi na daljinu sukladno preporukama MZO-a.

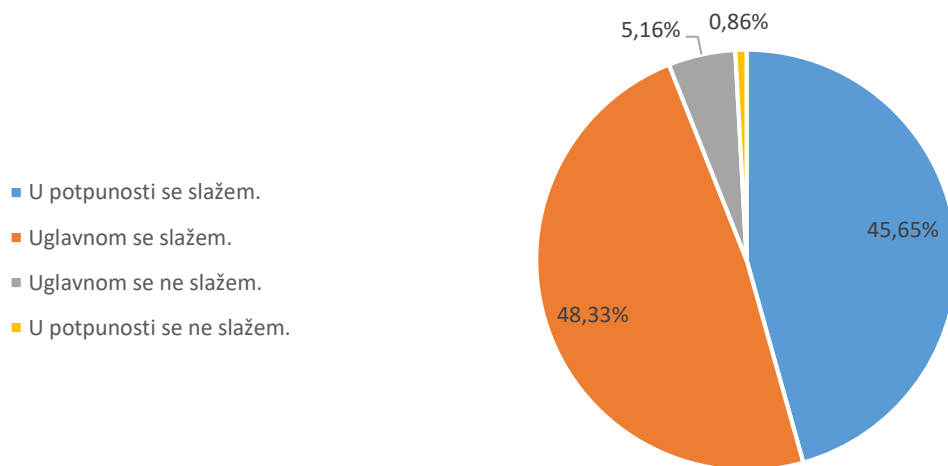
U radu s učenicima s teškoćama učitelji i stručni suradnici pripremali su i provodili individualizirani pristup.

U radu s darovitim učenicima učitelji i stručni suradnici pripremali su i provodili individualizirani pristup.

Zadovoljna/zadovoljan sam s potporom koju su nam pružili MZO, CARNET i nadležne agencije.

Korisnost pripremljenih uputa, preporuka i Akcijskog plana

U trećem dijelu bila su pitanja koja su se odnosila na ocjenu pojedinih dokumenata koje je pripremio Ministarstvo znanosti i obrazovanja kako bi dalo upute, preporuke i ujednačio praksu vezano uz pojedine segmente nastave na daljinu. U cjelini su svi dokumenti označeni korisnima.

[Preporuke o organizaciji radnog dana učenika](#) tijekom održavanja nastave na daljinu bile su korisne u potpunosti ili uglavnom korisne za 89 % ravnatelja i te su preporuke pročitali svi ravnatelji.

[Upute za vrednovanje i ocjenjivanje](#) tijekom nastave na daljinu korisne su za 94 % ravnatelja, s time da se više od 48 % u potpunosti slaže.

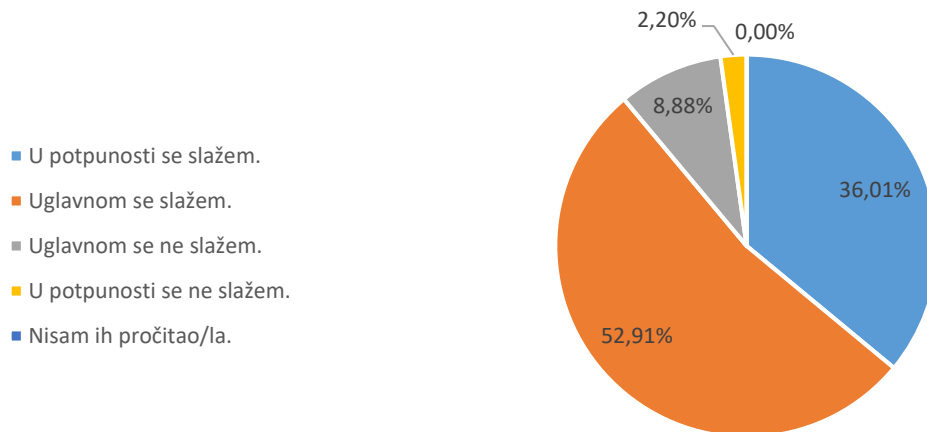
Korisnost [Preporuke za organizaciju rada u razrednoj nastavi](#) ispunjavali su samo ravnatelji osnovnih škola (747 ih je ispunilo) i više od 94 % ravnatelja u potpunosti je ili uglavnom zadovoljno Preporukama. Zanimljivo je da je sedam (7) ravnatelja napisalo kako nije pročitalo Preporuke po kojima su morali raditi tijekom nastave na daljinu.

[Akcijski plan za nastavu na daljinu](#) za sljedeću školsku godinu korisnim u potpunosti ili djelomično smatra 92 % ravnatelja, a zanimljivo je da 12 ravnatelja nije pročitalo Akcijski plan.

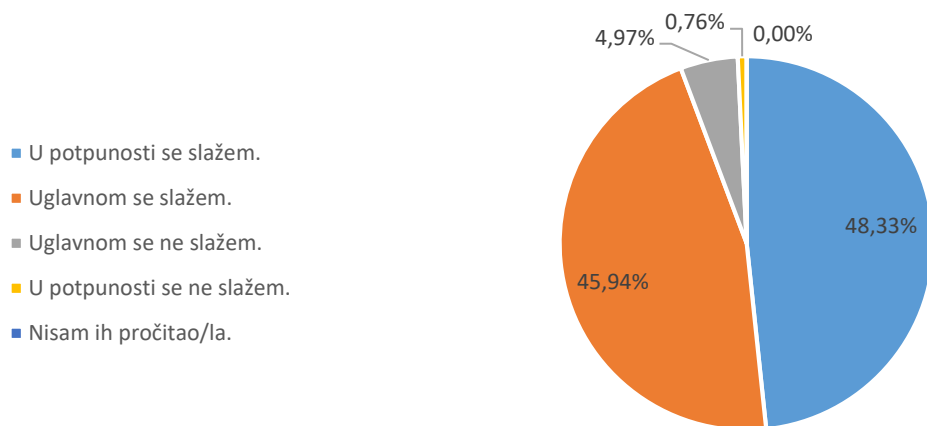
Preporuke o organizaciji radnog dana učenika tijekom održavanja nastave na daljinu bile su mi korisne.				
U potpunosti se slažem.	Uglavnom se slažem.	Uglavnom se ne slažem.	U potpunosti se ne slažem.	Nisam ih pročitao/la.
377	554	93	23	0
36,01 %	52,91 %	8,88 %	2,20 %	0,00 %
Upute za vrednovanje i ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu bile su mi korisne.				
U potpunosti se slažem.	Uglavnom se slažem.	Uglavnom se ne slažem.	U potpunosti se ne slažem.	Nisam ih pročitao/la.
506	481	52	8	0
48,33 %	45,94 %	4,97 %	0,76 %	0,00 %
Preporuke za organizaciju rada u razrednoj nastavi bile su mi korisne (ispunjavaju samo oni čije škole imaju razrednu nastavu).				
U potpunosti se slažem.	Uglavnom se slažem.	Uglavnom se ne slažem.	U potpunosti se ne slažem.	Nisam ih pročitao/la.
362	342	33	3	7
48,46 %	45,78 %	4,42 %	0,40 %	0,94 %
Smatram da će Akcijski plan za provedbu nastave na daljinu biti koristan.				
U potpunosti se slažem.	Uglavnom se slažem.	Uglavnom se ne slažem.	U potpunosti se ne slažem.	Nisam ga pročitao/la.
409	553	59	14	12
39,06 %	52,82 %	5,64 %	1,34 %	1,15 %

U nastavku su grafički prikazi odgovora na pitanja iz upitnika.

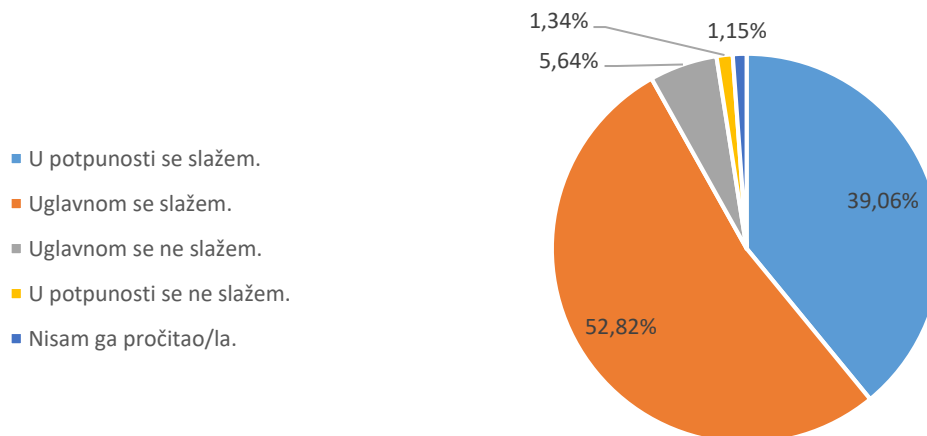
Preporuke o organizaciji radnog dana učenika tijekom održavanja nastave na daljinu bile su mi korisne.

Upute za vrednovanje i ocjenjivanje tijekom nastave na daljinu bile su mi korisne.

Smatram da će Akcijski plan za provedbu nastave na daljinu biti koristan.

Komentari ravnatelja na dokumente

Ravnatelji su dali dosta komentara koje je potrebno detaljno proučiti i upotrijebiti za unapređenje nastave na daljinu u sljedećem razdoblju. Iako su komentari najvećim dijelom afirmativni i sadrže konstruktivne prijedloge, ipak poneki upućuju na potrebu dodatnih objašnjenja i edukacije za ravnatelje. Ovdje donosimo nekoliko karakterističnih i zanimljivih komentara.

Jedan uobičajeni komentar ravnatelja je sljedeći: „Upute za vrednovanje i ocjenjivanje bile su korisne ne samo nastavnicima, već učenicima i roditeljima. Akcijski plan je dobro razrađen, naveden je tijekom odvijanja nastave na daljinu i sve što možemo pozitivno iskoristiti za održavanje nastave u bilo kojem obliku. Jasno su navedeni mogući scenariji za sljedeću školsku godinu, što je izuzetno važno kako bi se na vrijeme moglo planirati odvijanje nastavnog procesa.“

Neki ravnatelji su pri ispunjavanju upitnika konzultirali učitelje pa jedan piše: „Moji učitelji smatraju da je najviše od pomoći bio dokument: Preporuke za organizaciju rada u razrednoj nastavi.“

Nadalje, pojedini ravnatelji ističu potrebu da se više uputa pripremi za strukovne predmete: „Sve preporuke koje smo dobili bile su u redu, no u nekima je nedostajalo specifičnijih i detaljnijih uputa za pojedine situacije. Tu prvenstveno mislim na nastavu strukovnih predmeta i praktičnu nastavu.“

Naravno, ima i drukčijih mišljenja kojima ravnatelji traže da se na nacionalnoj razini neki ishodi proglase prijeko potrebnima: „Trebalo bi osmisliti vrednovanje učeničkih postignuća. U slučaju daljnjeg rada na daljinu treba uskladiti ishode koje je neophodno ostvariti u pojedinim predmetima s obzirom na nejednake mogućnosti rada s učenicima na daljinu (tehnička podrška, pomoć roditelja...)“

Ravnatelji uočavaju i sljedeće: „Kao ravnatelj u eksperimentalnoj školi svjesni smo koliko je MZO poticalo samostalnost i autonomiju škola i nastavnika i strateški okvir bottom up, međutim nastavom na daljinu taj okvir se ukinuo i isključivo sveo na top down... Svjesni smo i potrebe da neke škole žele naputke, a druge mogu možda i kreativnije odraditi obveze od onog što je doneseno. Preporuke su nam često bile u gimnaziji kontraproduktivne te su vrlo često i sami učenici s njima bili nezadovoljni, a posebno s određenim elementima preporuka vrednovanja.“

Zanimljivo je što neki ravnatelji misle kako roditelji trebaju poučavati tako da se pojavio i sljedeći komentar: „U preporukama bi dobro došla potpora Ministarstva s uputama o važnosti i načinu samostalnog korištenja udžbenika. Roditelji su se često žalili da ne znaju što je bitno te su s djecom istraživali na internetu, a da nisu dovoljno pažnje posvetili logici nastavnih sadržaja u udžbeniku.“

Izdvajamo i sljedeći komentar: „Ukoliko nas najesen ponovno zadesi nastava na daljinu, tada ćemo biti puno spremniji. Smatram da bi učinak bio još bolji kada bi za sve učenike bili osigurani uređaji za vlastitu upotrebu (za sve učenike predmetne nastave). Nastava uz praćenje TV programa u razrednoj nastavi bila je u redu i pružila jednake mogućnosti za sve. Nakon provedene nastave na daljinu možemo zaključiti da su se neki učenici jako dobro snašli i ovakav oblik nastave im odgovara.“

Za sve učenike predmetne nastave nabavljeni su tableti koji će biti dostupni krajem rujna, odnosno u listopadu.

Evo jednog komentara ravnatelja vezano uz dopunski rad: „Da bi institut dopunskog nastavnog rada imao smisla, treba dodatno platiti taj rad učiteljima. Učitelji uglavnom poklanjaju dvojke kako ne bi morali imati dopunski nastavni rad. Tako da je većina dovoljnih ocjena ustvari nedovoljno znanje učenika.“

Komentara je bilo i vezanih uz potporu ranjivim skupinama. Na primjer: „Vezano uz Preporuke o organizaciji radnog dana učenika tijekom održavanja nastave na daljinu smatram da ne uzimaju u obzir razlike u uvjetima u kojima učenici uče od kuće: nedostatak ili nedostupnost opreme i interneta. To značajno utječe na teškoće vezane uz evidentiranje i vrednovanje aktivnosti učenika. Zato podupirem dio Akcijskog plana vezan uz nabavu prijenosnih računala za učenike srednjih škola u socioekonomski nepovoljnom položaju za potrebe sudjelovanja u provedbi nastave na daljinu. Samovrednovanje u mojoj školi pokazalo je i kod učenika i kod nastavnika da svi žele više *online* interakcije, više digitalnih obrazovnih materijala, e-knjiga i platformi, što je navedeno u Akcijskom planu. S druge strane, teškoće su vezane u strukovnim školama vezano uz preporuku za više virtualne umjesto fizičke mobilnosti (Erasmus+) jer smatramo da virtualne i hibridne mobilnosti ne mogu biti adekvatna zamjena. Pokušavamo poticati e-twinning projekta u cilju 'internacionalizacije od kuće'.“

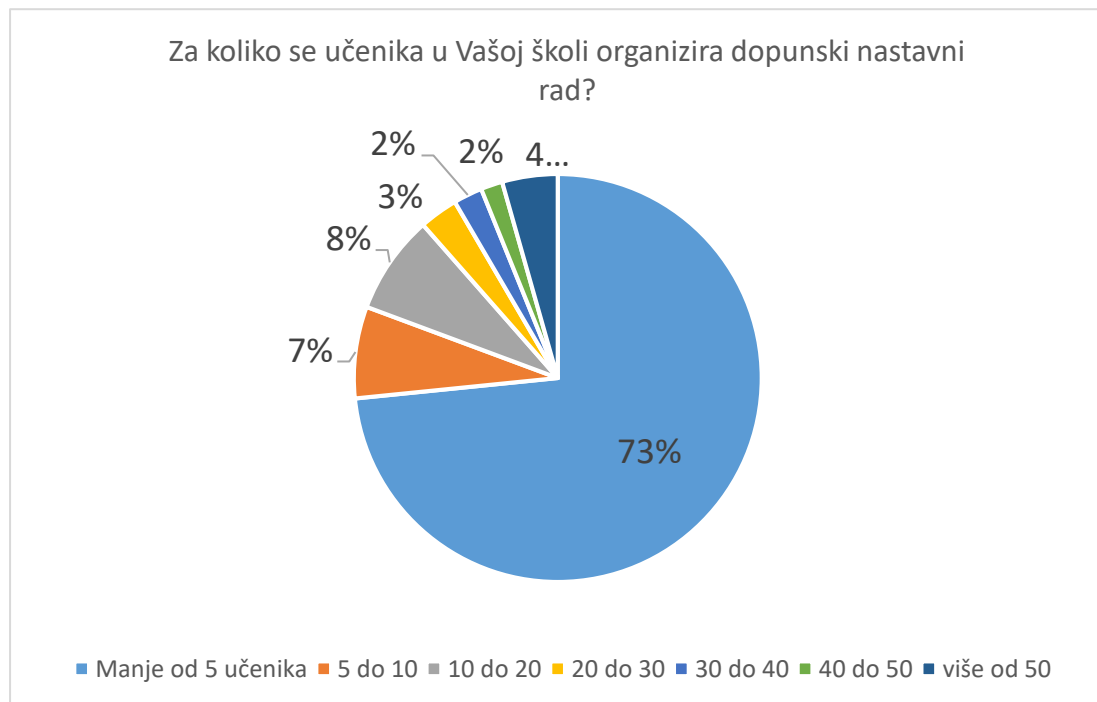
Ima i komentara vezanih uz edukacije, evo jednog: „Kako bi se usustavio i unaprijedio rad na daljinu, potrebno je provoditi kontinuirane edukacije na različitim stupnjevima za učitelje različitoga predznanja. Edukacije ne bi smjele biti prepuštene na izbor učiteljima, već bi na neki način trebale biti obvezne uz valorizaciju rada učitelja u toj edukaciji.“

Na kraju, bilo je puno komentara kao što je ovaj: „Unatoč štrajku i Covidu 19, nastava je uspješno organizirana i realizirana.“

Na temelju ovakvih konkretnih primjedbi mogu se dopuniti materijali za sljedeću školsku godinu, ali i objasniti nadležnosti i zakonska ograničenja.

Dopunski rad nakon nastave

Ravnatelju su odgovorili i na pitanje za koliko se učenika u školi **organizira dopunski nastavni rad** (produžna nastava) i saznali da je u 73 % škola manje od pet (5) učenika na dopunskoj nastavi.

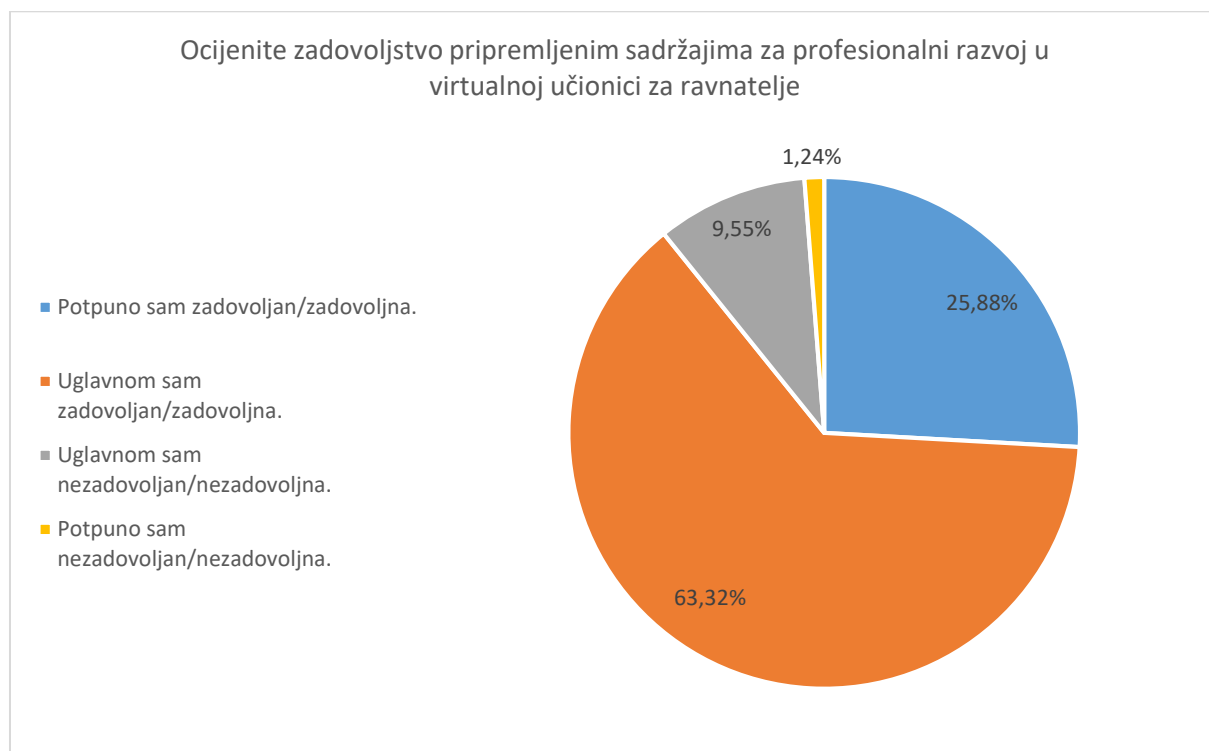

U 85 % škola (889 škola) nema učenika s tri negativne ocjene. Tri negativne ocjene ima ukupno 363 učenika u 158 škola. U 90 % škola (945 škola) nema učenika s četiri negativne ocjene. Četiri negativne ocjene ima ukupno 184 učenika u 102 škole. U 84 % škola (876 škola) nema učenika s pet negativnih ocjena. Pet negativnih ocjena ima ukupno 395 učenika u 170 škola.

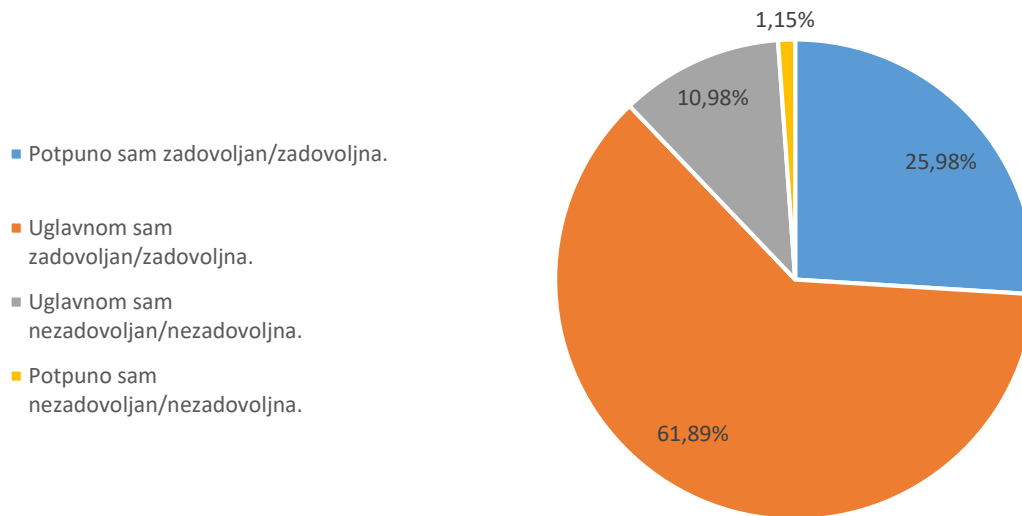
Virtualne učionice za ravnatelje i potpora Ministarstva znanosti i obrazovanja i mentora

Na kraju, ravnatelji su odgovarali koliko su **zadovoljni virtualnim učionicama i potporom** tijekom nastave na daljinu. Više od 86 % ravnatelja je zadovoljno potporom mentora u virtualnim radionicama.

Ocijenite zadovoljstvo pripremljenim sadržajima za profesionalni razvoj u virtualnoj učionici za ravnatelje			
Potpuno sam zadovoljan/zadovoljna.	Uglavnom sam zadovoljan/zadovoljna.	Uglavnom sam nezadovoljan/nezadovoljna.	Potpuno sam nezadovoljan/nezadovoljna.
271	663	100	13
25,88 %	63,32 %	9,55 %	1,24 %
Ocijenite zadovoljstvo pripremljenim aktivnostima (zadacima, forumima, radionicama, kvizovima) u virtualnoj učionici za ravnatelje.			
Potpuno sam zadovoljan/zadovoljna.	Uglavnom sam zadovoljan/zadovoljna.	Uglavnom sam nezadovoljan/nezadovoljna.	Potpuno sam nezadovoljan/nezadovoljna.
272	648	115	12
25,98 %	61,89 %	10,98 %	1,15 %

Ocijenite zadovoljstvo pripremljenim aktivnostima (zadacima, forumima, radionicama, kvizovima) u virtualnoj učionici za ravnatelje.

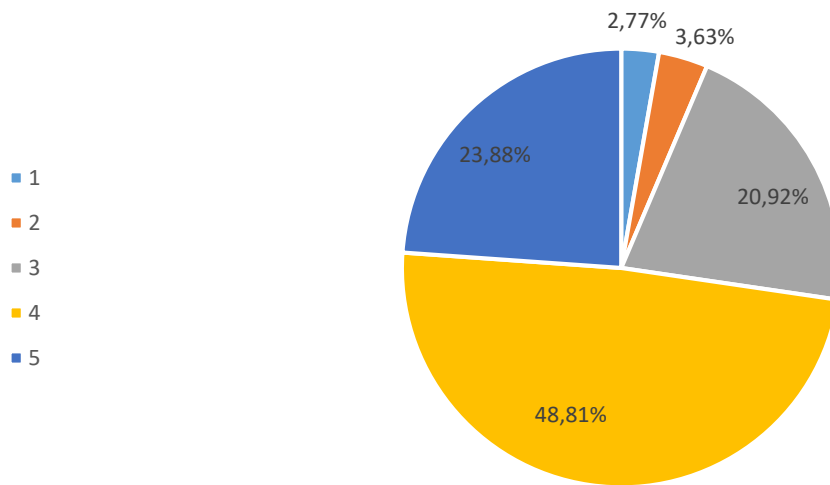
Procijenite zadovoljstvom osobnim angažmanom u radu u virtualnoj učionici (1 - potpuno nezadovoljna/nezadovoljan, 5 - potpuno zadovoljna/zadovoljan).

1	2	3	4	5
29	38	219	511	250
2,77 %	3,63 %	20,92 %	48,81 %	23,88 %

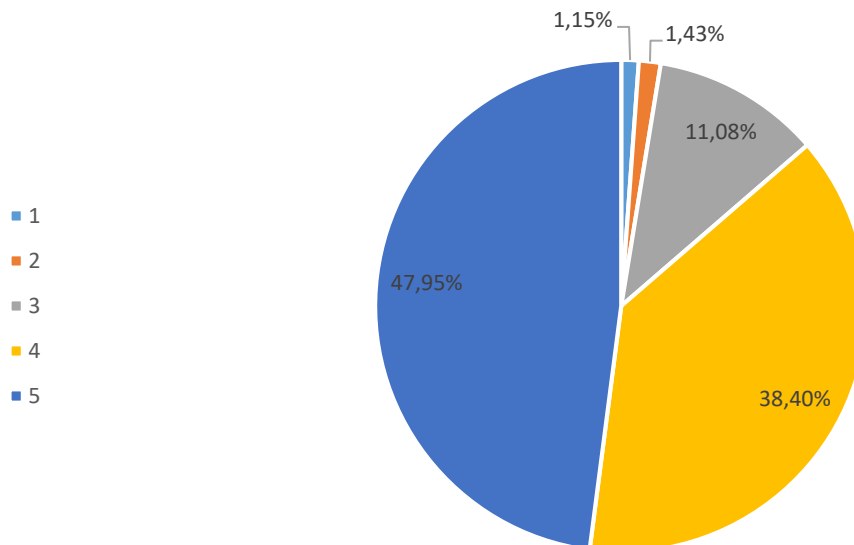
Procijenite zadovoljstvo potporom mentora tijekom stručnog usavršavanja u virtualnoj učionici (1 - potpuno nezadovoljna/nezadovoljan, 5 - potpuno zadovoljna/zadovoljan).

1	2	3	4	5
12	15	116	402	502
1,15 %	1,43 %	11,08 %	38,40 %	47,95 %

Procijenite zadovoljstvom osobnim angažmanom u radu u virtualnoj učionici
(1 - potpuno nezadovoljna/nezadovoljan, 5 - potpuno zadovoljna/zadovoljan).

Procijenite zadovoljstvo potporom mentora tijekom stručnog usavršavanja u virtualnoj učionici
(1 - potpuno nezadovoljna/nezadovoljan, 5 - potpuno zadovoljna/zadovoljan).

Komentari ravnatelja vezani uz edukacije i potporu tijekom nastave na daljinu

Na kraju upitnika omogućeno je da ravnatelji napišu i dodatne komentare i prijedloge. Donosimo neke karakteristične, koji mogu poslužiti za daljnje planiranje i pripremu za sljedeću školsku godinu.

„U kratkom roku postigli smo znanja potrebna za online nastavu za koja bi inače trebalo neusporedivo više vremena.“

„Sve korisne informacije sam imala na jednome mjestu. Nakon provedenih edukacija osjećam se kompetentnije. Komunikacija je uglavnom bila na visokoj razini.“

„Tijekom nastave na daljinu bilo je puno informacija koje su dolazile elektroničkim putem, što je tražilo od svih nas puno vremena koje se provodilo uz računalo. Informacije su dolazile sa svih strana i to nas je preopteretilo. Nije jednostavno svakodnevno pratiti sve te stranice, a informacije su se svakodnevno izmjenjivale.“

„Smatram da je Loomen jedan veliki korak prema naprijed, ali se treba omogućiti puno veći prostor rada u njemu kako bismo mogli u slučaju potrebe rada na daljinu nesmetano i kvalitetno održavati nastavu. U tom slučaju ne bismo trebali tražiti druge platforme za rad.“

„U Loomenu je potrebno više tema s područja koja se direktno odnose na ravnatelje školske ustanove.“

„Kao nastavnik prošla sam većinu edukacija u Loomenu tako da sada nisam imala problema u profesionalnom razvoju.“

„U početku nastave na daljinu bilo je previše improvizacije i neprilagođenosti specifičnostima škola.“

„Moram priznati da nisam bio aktivan u virtualnoj učionici za ravnatelje, koliko sam mogao biti. Nadam se da ću iduće godine češće sudjelovati u radu iste.“

„Umjetničke škole, dakle glazbene, bile su izostavljene u povratku u učionice, što se nadamo da će biti uvaženo kroz odluke MZO-a u sljedećoj školskoj godini.“

„Nova vremena i novi izazovi stavljeni su ispred svakog odgojno-obrazovnog radnika, stoga svaka edukacija i podrška je dobro došla i neophodna. Zahvaljujem mentorima koji nesebično pomažu i pružaju podršku. Nova vremena i financijski problemi koji su izgledni postavljaju ovakav vid edukacije kao najekonomičniji.“

„Uz sve obveze uzorkovane redovnim ili izvanrednim situacijama koje su me kao ravnatelja zadesile ove školske godine, smatram da je ova edukacija bila svojevrsni bijeg u sigurnost edukacije i vlastitog angažmana, za što odmah imam povratnu pozitivnu ili negativnu informaciju, što u ovim vremenima nije bila svugdje karakteristika.“

„Posebno bih istaknula sljedeće prednosti:

- korištenje različitih pedagoških pristupa, materijala te izvora kako bi se u nastavu uključilo što više učenika (ili svi),
- stvaranje poticajnog, suradničkog ozračja za rad nastavnika i stručnih suradnika,
- napredak u korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije i raznolikih digitalnih alata.“

„Tijekom nastave na daljinu jako sam zadovoljan profesionalnim razvojem, kako osobno tako i svih zaposlenika Škole.“

„Smatram da su mi aktivnosti i rad u virtualnoj učionici pružili potrebne alate za pronalaženje odgovora za izazove koje je donijela nastava na daljinu. Osjećam da sam napravio profesionalni iskorak upoznavši nove metode upravljanja kompletnim procesom poučavanja, strategijama vrednovanja i pronalaženjem kreativnih odgovora na probleme i potrebe učenika i profesora.“

„Zadovoljna sam provedbom održane nastave na daljinu. Tijekom nastave na daljinu korišteni su resursi Škole za život, što je uvelike pomoglo uspješno održanoj nastavi na daljinu. Svi dionici nastave na daljinu mnogo su naučili, a učitelji, stručni suradnici i ja uvelike smo poboljšali svoj profesionalni razvoj.“

„Tijekom nastave na daljinu svladala sam nove informacijsko-komunikacijske tehnologije, više sam savjetovala učitelje te tako stekla dodatna znanja u savjetovanju. Bilo je i dosta komunikacije s roditeljima pa smo tako, kao škola, uspješno održavali komunikaciju na razinama učenik - učitelj (škola) - roditelj.“

„Smatram da sam napredovala u organizaciji rada škole i upravljanju ljudskim resursima te u komunikaciji i rješavanju sukoba.“

Zaključak

Upitnik za ravnatelje o uspješnosti nastave na daljinu proveden je nakon završetka nastavne godine, krajem lipnja i početkom srpnja 2020. Na upitnik je odgovorilo 1 106 škola, što je oko 85 % svih škola. Sličan upitnik proveden je početkom travnja, odnosno nakon prvih triju tjedana provođenja nastave na daljinu i tada su odgovore na upitnik dale sve škole (1 339 odgovora).

Gotovo svi ravnatelji (98,6 %) se slažu (u potpunosti ili uglavnom) da je škola uspješno provela nastavu na daljinu. To je izvrstan rezultat i u potpunosti je jednak onome iz travnja 2020., što upućuje na to da je proces provođenja nastave na daljinu bio dobro organiziran i stabilan u vremenu te da je ova nastavna godina prema mišljenju ravnatelja uspješno privedena kraju.

U odgovorima na pitanja otvorenog tipa prevladavaju odgovori da je nastava na daljinu vrlo dobro pripremljena unatoč mnogobrojnim izazovima. Međutim, dani su i korisni komentari za unapređenje. Tako je istaknuto da, kako bi se usustavio i unaprijedio rad na daljinu, potrebno je provoditi kontinuirane edukacije na različitim stupnjevima za učitelje različitoga predznanja. Edukacije ne bi smjele biti prepuštene na izbor učiteljima, već bi na neki način trebale biti obvezne uz valorizaciju rada učitelja u toj edukaciji. Nadalje, potrebna je dodatna oprema za ranjive skupine učenika i komunikacija s roditeljima.

Oko 97 % ravnatelja slaže se u potpunosti ili uglavnom da su stručni suradnici sudjelovali u nastavi na daljinu sukladno preporukama Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Posebno je istaknuto u dobivenim odgovorima da su ravnatelji zadovoljni potporom koju su im pružili Ministarstvo znanosti i obrazovanja, CARNET i nadležne agencije. Naime, čak **94 % ravnatelja u potpunosti je ili uglavnom zadovoljno potporom Ministarstva znanosti i obrazovanja, CARNET-a i nadležnih agencija**, a tek 6 % izražava nezadovoljstvo. U odgovorima na otvorena pitanja može se pročitati kako unatoč tome da su vrlo zadovoljni, ipak ima prostora za poboljšanje. Primjerice, da odgovori na često postavljana pitanja koje objavljuje Ministarstvo budu konkretniji, da Agencija za strukovni odgoj i obrazovanje objavi bolje upute za nastavu na daljinu za strukovne predmete te da se savjetnici Agencije za odgoj i obrazovanje više angažiraju u organizaciji *online* savjetovanja na županijskim razinama.

Što se tiče pripremljenih preporuka i uputa za nastavu na daljinu, kvantitativni i kvalitativni pokazatelji ih opisuju kao vrlo korisne. [Preporuke o organizaciji radnog dana učenika](#) tijekom održavanja nastave na daljinu bile su korisne u potpunosti ili uglavnom za 89 % ravnatelja i te su preporuke pročitali svi ravnatelji. U komentarima ravnatelji ističu da je potrebno uzeti u obzir različite okolnosti u kojima učenici uče kod kuće te da je potrebna bolja veza s centrima za socijalnu skrb.

[Upute za vrednovanje i ocjenjivanje](#) tijekom nastave na daljinu korisne su za 94 % ravnatelja, s time da se više od 48 % u potpunosti slaže s tvrdnjom o korisnosti, a preostali se uglavnom slažu. Neki ravnatelji ističu da tijekom nastave na daljinu ponekad uvodimo rješenja koja vrijede za sve jer to većina škola i nastavnika traži, ali da je potrebno osigurati prostor za kreativnost i inovativnost koju potičemo u Školi za život. Potrebno je uspostaviti ravnotežu u pristupu koji osigurava kvalitetne preporuke za sve, ali i prostor za inovativnost na temelju opće prihvaćenih principa.

Korisnost [Preporuke za organizaciju rada u razrednoj nastavi](#) ispunjavali su samo ravnatelji osnovnih škola i više od 94 % ravnatelja u potpunosti je ili uglavnom zadovoljno Preporukama. Zanimljivo je da je sedam (7) ravnatelja napisalo kako nije pročitalo Preporuke po kojima su morali raditi tijekom nastave na daljinu.

[Akcijski plan za nastavu na daljinu](#) za sljedeću školsku godinu korisnim u potpunosti ili djelomično smatra 92 % ravnatelja, a zanimljivo je da 12 ravnatelja nije (još) pročitao Akcijski plan. Većina komentara ravnatelja ističe pozitivne strane toga da imamo Akcijski plan za iduću godinu jer im to svima daje veći osjećaj sigurnosti.

U komentarima o edukacijama u virtualnim učionicama i potpori ravnatelji ističu da su napredovali u organizaciji rada škole i upravljanju ljudskim resursima te u komunikaciji i rješavanju sukoba. Više od 86 % ravnatelja zadovoljno je potporom mentora u virtualnim radionicama. Zaključno, unatoč štrajku i epidemiji izazvanoj virusom (Covid 19) nastava na daljinu uspješno je organizirana i realizirana, a na temelju danih primjedbi mogući su pozitivni pomaci.